

Legea nr. 8/1996 privind dreptul de autor și drepturile conexe¹⁾

Titlul I

Dreptul de autor

Partea I

Dispoziții generale

Capitolul I

Dispoziții introductive

Art. 1. (1) Dreptul de autor asupra unei opere literare, artistice sau științifice, precum și asupra altor opere de creație intelectuală este recunoscut și garantat în condițiile prezentei legi. Acest drept este legat de persoana autorului și comportă atribute de ordin moral și patrimonial.

(2) Opera de creație intelectuală este recunoscută și protejată, independent de aducerea la cunoștința publică, prin simplul fapt al realizării ei, chiar în formă nefinalizată.

(3) Dispozițiile prezentei legi se aplică numai în condițiile respectării prevederilor legislației naționale în materia prelucrării datelor cu caracter personal.

Art. 2. Recunoașterea drepturilor prevăzute în prezenta lege nu prejudiciază și nu exclude protecția acordată prin alte dispoziții legale.

• **JURISPRUDENȚĂ. Dec. ICCJ (SC I) nr. 886/2012** (www.scj.ro): *Art. 2 nu prevede explicit posibilitatea unei duble dezdăunări a titularului drepturilor pentru aceeași faptă de încălcare, vizând același obiect al protecției, ca atare, nu derogă de la dreptul comun.*

Capitolul II

Subiectul dreptului de autor

Art. 3. (1) Este autor persoana fizică sau persoanele fizice care au creat opera.

(2) În cazurile expres prevăzute de lege, pot beneficia de protecția acordată autorului persoanele juridice și persoanele fizice, altele decât autorul.

(3) Calitatea de subiect al dreptului de autor se poate transmite în condițiile legii.

(4) Sunt recunoscuți și protejați ca titulari ai dreptului de autor persoanele fizice sau juridice, care au dobândit această calitate prin moștenire sau cesiune, în condițiile legii, precum și editorii de opere muzicale și de opere scrise, pentru drepturile care le-au fost transferate în baza unor acorduri individuale și care au dreptul cel puțin la o parte din veniturile provenite din drepturi.

(5) Este considerat utilizator orice persoană fizică sau juridică care întreprinde acțiuni condiționate de autorizarea de către autori sau titularii de drepturi, de remunerarea acestora sau de plata unor compensații către aceștia și care nu acționează în calitate de consumator.

• **JURISPRUDENȚĂ. Dec. ICCJ (SC I) nr. 3052/2013** (www.scj.ro): *Nu pot fi ignorate aspectele înveredate prin motivele de recurs, precum calitatea de profesionist a părâtei, care trebuie să acționeze cu diligența cerută acestui statut și să facă verificări, înainte de folosirea operei, în legătură cu calitatea de autor a acesteia, cu atât mai mult cu cât nu a contractat drepturile*

¹⁾ Rep. (M. Of. nr. 489 din 14 iunie 2018); cu ultim. modif. aduse prin **L. nr. 8/2020** pt. modif. și compl. L. nr. 8/1996 (M. Of. nr. 14 din 10 ianuarie 2020).

asupra operei cu o persoană fizică, ce ar fi beneficiat de prezumția calității de autor în condițiile art. 3, ci cu o persoană juridică, incapabilă, prin natura sa, să creeze opere, astfel cum, în mod corect, s-a susținut în motivarea recursului. Aceste elemente reprezintă, însă, simple prezumții, care pot fi combătute de către autorul faptei ilicite prin dovedirea fie a efectuării diligențelor în vederea stabilirii calității de autor a operei, fie a existenței unei erori de fapt scuzabile, determinate de fapta unui terț (pentru care autorul faptei nu este ținut a răspunde), în circumstanțe particulare care i-au creat convingerea că terțul deține drepturile patrimoniale asupra operei și este în măsură să i le transmită.

Art. 4. (1) Se prezumă a fi autor, până la proba contrară, persoana sub numele căreia opera a fost adusă pentru prima dată la cunoștința publică.

(2) Când opera a fost adusă la cunoștința publică sub formă anonimă sau sub un pseudonim care nu permite identificarea autorului, dreptul de autor se exercită de persoana fizică sau juridică ce o face publică având consimțământul autorului, atât timp cât acesta nu își dezvăluie identitatea.

• **JURISPRUDENȚĂ.** *Dec. ICCJ (SC I) nr. 4239/2011 (www.scj.ro): Art. 4 instituie o prezumție relativă, care poate fi răsturnată prin orice mijloc de probă.*
V. și Dec. ICCJ (SC I) nr. 614/2020 (infra, art. 8).

Art. 5. (1) Este operă comună opera creată de mai mulți coautori, în colaborare.

(2) Dreptul de autor asupra operei comune aparține coautorilor acesteia, între care unul poate fi autorul principal, în condițiile prezentei legi.

(3) În lipsa unei convenții contrare, coautorii nu pot utiliza opera decât de comun acord. Refuzul consimțământului din partea oricăruia dintre coautori trebuie să fie temeinic justificat.

(4) În cazul în care contribuția fiecărui coautor este distinctă, aceasta poate fi utilizată separat, cu condiția să nu se prejudicieze utilizarea operei comune sau drepturile celorlalți coautori.

(5) În cazul utilizării operei create în colaborare, remunerația se cuvine coautorilor în proporțiile pe care aceștia le-au convenit. În lipsa unei convenții, remunerația se împarte proporțional cu părțile de contribuție ale autorilor sau în mod egal, dacă acestea nu se pot stabili.

Art. 6. (1) Este operă colectivă opera în care contribuțiile personale ale coautorilor formează un tot, fără a fi posibil, dată fiind natura operei, să se atribuie un drept distinct vreunui dintre coautori asupra ansamblului operei create.

(2) În lipsa unei convenții contrare, dreptul de autor asupra operei colective aparține persoanei fizice sau juridice din inițiativa, sub responsabilitatea și sub numele căreia a fost creată.

• **JURISPRUDENȚĂ.** *Dec. ICCJ (SC I) nr. 326/2017 (www.scj.ro): Pe baza materialului probator al cauzei, s-a reținut că pârâta este cea care a coordonat întregul proces de elaborare a lucrării după prezentarea de către recurenți a acestei idei pârâtei, chiar reclamanții susținând încă din motivarea cererii de chemare în judecată că pârâta, după acceptarea ideii acestora, era cea care își dădea acordul pentru fiecare etapă intermediară în elaborarea proiectului până la forma finită a acestuia. Recurenții/reclamanți sunt, alături de alte persoane, coautori ai lucrării, operă colectivă, însă, având în vedere că titularul dreptului de autor asupra acestei opere colective este pârâta, aceasta are plenitudinea drepturilor patrimoniale de autor stabilite de L. nr. 8/1996 și a exercitării lor, situație în care o poate utiliza el însuși sau poate autoriza terții în vederea utilizării, în oricare dintre formele legale.*

• **JURISPRUDENȚĂ. Dec. ICCJ (SC I) nr. 614/2020** (www.scj.ro): Înregistrarea la ORDA nu reprezintă o dovadă a calității de autor, instanța de judecată fiind suverană în a aprecia, în funcție de circumstanțele speței, dacă există drept de autor și cine este titularul dreptului de autor. Or, (...) este un spectacol folcloric, compus din muzică, versuri și dans, un spectacol foarte vechi, transmis din generație în generație, prin viu grai, căruia reclamantul împreună cu ceilalți membri ai grupului (cântăreți, muzicieni, dansatori) i-au dat o interpretare și o execuție într-o manieră proprie, motiv pentru care membrii grupului în cauză, printre care s-a aflat de la un moment dat încolo și recurentul-pârât, nu pot pretinde drept de autor asupra acestei opere colective, ci doar drepturi conexe dreptului de autor în calitate de interpreți și executanți. Ca atare, nu se pune nici problema aplicării art. 6 alin. (2) L. nr. 8/1996, invocat de către recurent, privitor la dreptul de autor asupra operei colective.

Capitolul III

Obiectul dreptului de autor

Art. 7. Constituie obiect al dreptului de autor operele originale de creație intelectuală în domeniul literar, artistic sau științific, oricare ar fi modalitatea de creație, modul sau forma de exprimare și independent de valoarea și destinația lor, cum sunt:

a) scrierile literare și publicistice, conferințele, prediciile, pledoariile, prelegerile și orice alte opere scrise sau orale, precum și programele pentru calculator;

b) operele științifice, scrise sau orale, cum ar fi: comunicările, studiile, cursurile universitare, manualele școlare, proiectele și documentațiile științifice;

c) compozițiile muzicale cu sau fără text;

d) operele dramatice, dramatico-muzicale, operele coregrafice și pantomimele;

e) operele cinematografice, precum și orice alte opere audiovizuale;

f) operele fotografice, precum și orice alte opere exprimate printr-un procedeu analog fotografiei;

g) operele de artă grafică sau plastică, cum ar fi: operele de sculptură, pictură, gravură, litografie, artă monumentală, scenografie, tapiserie, ceramică, plastica sticlei și a metalului, desene, design, precum și alte opere de artă aplicată produselor destinate unei utilizări practice;

h) operele de arhitectură, inclusiv planșele, machetele și lucrările grafice ce formează proiectele de arhitectură;

i) lucrările plastice, hărțile și desenele din domeniul topografiei, geografiei și științei în general.

• **JURISPRUDENȚĂ. Dec. ICCJ (SC I) nr. 4244/2011** (www.scj.ro): Originalitatea ideii, unicitatea acesteia în domeniul arhitecturii, nu prezintă relevanță în analiza originalității unei lucrări ca operă care să intre sub domeniul de protecție al L. nr. 8/1996, cerință impusă de art. 7, întrucât ideile, teoriile, conceptele, descoperirile și invențiile, conținute într-o operă, oricare ar fi modul de preluare, de scriere, de explicare sau de exprimare, sunt excluse de la protecție prin art. 9 lit. a).

Dec. ICCJ (SC I) nr. 5140/2013 (www.scj.ro): Lucrarea nu reprezintă un proiect științific și, deci, o operă protejabilă în sensul art. 7 lit. b) L. nr. 8/1996, dacă nu cuprinde suficiente date de fundamentare științifică care să permită, în același timp, determinarea contribuției creatoare a autorului față de principiile științifice deja cunoscute.

Dec. ICCJ (SC I) nr. 1274/2019 (www.scj.ro): Obiectul dreptului de autor nu îl constituie însuși locul unde sunt amplasate aceste obiecte, ci fiecare creație în parte, fiecare cruce realizată în acest stil. Nu se poate considera că cimitirul în sine reprezintă o operă de sine stătătoare atâta